

Invitation

Inspirationsdag for Teknologihistorielærere
24. oktober 2013

Mellem utopi og dystopi Historiske og aktuelle eksempler på visioner om fremtidens teknologi

Kære Teknologihistorielærer

Center for Videnskabsstudier vil hermed gerne invitere dig til
Inspirationsdag for Teknologihistorielærere på Aarhus Universitet:

Torsdag d. 24. oktober 2013, kl. 10-17

[Aud. D4, lokale 219, bygn. 1531, Institut for Matematik](#)

Mvh,

Kristine Lynning Harfeld & Kristian H. Nielsen

Velkomst**10.30**

Hanne Andersen Velkomst
*Center for
videnskabsstudier AU*

Kristian H. Nielsen Introduktion til dagens program
*Center for
videnskabsstudier AU*

Det socio-tekniske fix:**Franske visioner om elbiler i 1970'erne****10.45**

Kristian H. Nielsen Hvad var elbilens fremtid i det franske samfund, set ud fra et
Center for ingeniørperspektiv i 1970'erne? To konkurrerende projekter ved
videnskabsstudier AU henholdsvis Renault og Electricité de France gav to forskellige
svar. Trods forskelligheden var begge svar karakteriseret ved at
give en samlet socio-teknisk vision for samfundets udvikling
(sociologi) og for udviklingen af katalysatorer, batterier mm.
(teknologi). Ingeniørernes sociologiske idéer lignede til
forveksling franske sociologers svar på, hvordan fremtidens
samfund ville se ud. Men teknologien ville ikke arte sig, som
ingeniørerne forudså. Historien viser, at teknologiske visioner
ofte hviler på et (uudtalt) samfundsteoretisk fundament, men
også at samfundsvisioner i høj grad bygger på (mulige) tekniske
løsninger.

Jævnstrøm eller vekselstrøm til danskerne:**Mange små eller enkelte store kraftværker?****11.30**

Jytte Thorndahl Da man i Danmark valgte jævnstrøm i 1890'erne, skete det efter
Energimuseet studier i udlandet af datidens elforsyning. Gasværksingeniør Ib
Winfeldt-Hansen foretog en længere studietur og efter hans
anbefaling, valgte man i Danmark at satse på jævnstrøms-
forsyning på trods af, at vekselstrømmen var ved at vinde frem.
En lang række danske elværker små som store blev siden opført
med jævnstrøm som den fremherskende teknologi. Men
teknologien havde sine begrænsninger og stod ikke mål med en
række toneangivende ingeniørers planer for fremtidens
elforsyning, der skulle sikre alle borgere billig og tilstrækkelig el.
De planer kunne dog først for alvor realiseres efter 2.
verdenskrig, hvor hele Danmark blev koblet sammen i et
vekselstrømssystem med ganske få store kraftværker, som
sikrede billig elektricitet til forbrugerne. Oliekriser og miljøhensyn
skabte siden nye udfordringer for de store regionale kraftværker
med opførelse af kraftvarmeværker og vindmøller. Eksemplerne
viser, at ingeniører og politikere ikke altid er enige om de
tekniske løsninger der vælges, og at de tekniske løsninger er valg
betinget af samfundsvisioner.

Modernistiske visioner i byplanlægning og arkitektur**13.15**

Claus Bech-Danielsen
*Statens
Byggeforsknings-
institut*

Da urbaniseringen startede i 1800-tallet førte det til umenneskelige forhold i industrialismens byer. Byerne voksede voldsomt, og alvorlige epidemier udstillede, at byernes uhygiejniske forhold gjorde dem til usunde og uegnet til beboelse. Dermed forsvandt billedet af byen som den sikre havn, hvor befolkningen kunne søge tryghed bag murene – byen var livstruende. Det var baggrunden, da modernismens arkitektur- og planlægningskoncept blev udviklet i starten af det 20. århundrede. Her var det et afgørende mål, at arkitektur og planlægning skulle være en aktiv del af skabelsen af et velfærdssamfund, med sunde og velfungerende boligforhold for alle.

Overvågningskultur**Et kig på udviklingen fra fængsel til facebook****14.00**

Anders Albrechtslund
*Science-Technology-
Society Studier AU*

Vi lever i en overvågningskultur. Kameraer, kreditkort, sygesikringsbeviser, smartphones, løbeure og Facebook er blot nogle få eksempler på de mange teknologier, der bidrager til den omfattende overvågning, vi møder i vores hverdag. Men hvad betyder overvågningsteknologierne egentlig, og hvordan er den del af vores liv og kultur? I oplægget forsøger jeg at beskrive og analysere denne massive overvågning og de praksisser, som knytter sig hertil.

Kaffe og kage**14.45****Teknologiske visioner for store it-systemer****15.15**

Finn Olesen
*Science-Technology-
Society Studier AU*

Danmark har i de seneste årtier set en række eksempler på store offentlige it-systemer, der på et velmotiveret, men idealiseret grundlag har skullet forenkle og håndtere data i et afgrænset felt. Det er kendt fra Sundhedsstyrelsens G-EPJ, Arbejdsformidlingens Amanda-system, Undervisningsministeriets EASY-system, Told og Skats Erhvervssystemet, Økonomistyrelsens Navision Stat og Undervisningsministeriets VUE-system. Der er investeret store summer og ressourcer i disse systemer i forventning om bedre service og effektivisering. Men generelt står resultaterne ikke mål med forventningerne. Tidsfrister bliver overskredet, budgetter kan ikke holde og det færdige system har ikke de ønskede egenskaber eller det skrottes før færdiggørelsen.

I oplægget vil jeg drøfte, hvordan Thomas Hughes teori om store teknologiske systemer kan anvendes til at beskrive og forstå de dynamikker, der driver (visionerne om) store it-løsninger som svar på praktiske og organisatoriske problemer. Systemer er et kompleks af komponenter, der eksisterer og ændrer sig relativt i forhold til hinanden. Beskrivelserne er socio-teknisk forpligtede og skal involvere, sociale, teknologiske, materielle og politiske komponenter. Uden et socioteknisk blik ses kompleksiteten ikke.

Fra Frankenstein til Iron Man:

Teknologivisioner i film, kunst og litteratur

16.00

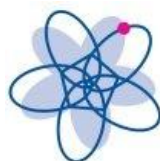
Laura S. Thomasen
Kunsthistorie, AU

I gennem de sidste 200 år har teknologien i stigende grad vundet indpas i vores populærkultur: på film, i billedkunsten og i litteraturen. Et af kendetegnene for teknologien portrætteret i vores populærkultur er, at den enten præsenteres som en utopisk vision om et bedre samfund eller et dystopisk mareridt, hvor teknologien skildres som roden til alt ondt. I dette foredrag vil jeg komme ind på nogle af de mest ikoniske skildringer af teknologien i vores populærkultur samt se på den historiske udvikling i vores fremstillinger af og syn på teknologien herigennem.

Afslutning

16.45

Vi byder på en øl og en sandwich!

Center for Videnskabsstudier
Hovedområdet Science and Technology
Aarhus Universitet
Ny Munkegade 120, bygn. 1520, 8000 Århus C
Tlf.: 87155581 eller 24458812
www.css.au.dk